

transparant

EDITORIAAL

Godsdienst niet uitgespeeld

Het IPB staat, samen met heel de Kerkgemeenschap, voor een aantal belangrijke uitdagingen. Hoe bijdragen tot het heil van de mens en de wereld met een boodschap die op het eerste gezicht niet meer zo lijkt aan te slaan? Hoe kan de Kerk Volk van God zijn, de vragen en de noden van de mens en de wereld vandaag vervoe-gen en er een aanbod van hoop, liefde, geloof aan verbinden?

Voor nogal wat leken en priesters met een verantwoordelijkheid lijkt het alsof de 21ste eeuw immuun is voor het christelijk verhaal. Daardoor zijn moedeloosheid en berusting soms niet veraf. Dan is er nog weinig ruimte voor de Geest. Maar die waait soms aan vanuit een andere hoek. Dat blijkt uit de zienswijze van Marcel Gauchet, niet-gelovig Frans historicus en filosoof. Die biedt heel wat reflectiestof aan over de rol van de godsdienst en zijn instellingen in een Europese samenleving die zich nochtans radicaal heeft losgemaakt van de religie. Ondanks een onomkeerbare secularisatie is volgens hem de rol van de godsdienst en van religieuze instellingen verre van uitgespeeld, niet op het individuele vlak en evenmin in de publieke ruimte.

Onze Europese samenlevingen hebben een probleem met hogere doelstellingen en waarden, privé zowel als openbaar. Want de uitstap uit de godsdienst werd ook de seculiere re-

ligiositeit, die zich afzette tegen de godsdienst, fataal. Het marxisme is ineengestort, het republikeins-laïcistisch ideaal is, bij gebrek aan tegenstander, evenmin overleefd gebleven. Daardoor zijn ook politiek en geschiedenis niet langer bronnen van zin. De mens moet nu zelf een antwoord zoeken op zinvragen. Hierin ligt voor de godsdiensten een historische kans: die kunnen zo hun rechtmatig statuut van bron van zin, van een omvattende leer, van voedingsbodem van cultuur en waarden terugkrijgen. De overheid en de democratische staat hebben immers de plicht om levensbeschouwelijk neutraal te zijn. Maar ze kunnen niet buiten zingeving. Elke collectieve keuze, elke beslissing, hoe prozaïsch ook, heeft te maken met hogere doeleinden, met zingeving en ethische implicaties. Waar kan men voor die zingeving beter terecht dan bij de godsdienst? Zeker nu de vrees voor de politieke macht van godsdiensten niet langer reëel is.

Een tweede rol die Gauchet voor de godsdienst - hij bedoelt vooral het christendom, en meer bepaald het katholieke geloof - weggelegd ziet, is die van bindteken met de historische identiteit van de Europese mens en samenleving. Met het uitstappen uit de godsdienst en de seculiere religiositeit werd een vitale band met het verleden doorgeknipt. De aansluiting bij een levende traditie is nochtans wezenlijk voor het zelfverstaan en de identiteit van de mens en de samenleving. Die ontvang je immers vanuit de cultuur. Welnu de christelijke kerken hebben de sleutel tot dat groten-deels christelijk verleden dat vormgegeven heeft aan de Europese en westerse cultuur. Zou het daarom zijn dat zoveel ouders, ook niet-gelovige, kie-

zen voor het katholiek onderwijs? Dat geeft immers toegang tot dat universum van waarden en cultuur en het brengt die rijke traditie tot leven.

Tenslotte is er vanuit onze samenleving de vraag naar een definitie van de mens en het menszijn. Men wordt mens door zich toe te leggen op een cultuur, door zich die eigen te maken. Menszijn impliceert immers ethiek, kennis, schoonheid, cultuur. Onze samenleving heeft nu net een probleem met haar visie op de mens. Er zijn de mensenrechten. Maar die hebben geen antwoord op alle vragen. Het huidige cultuurverlies en de sluipende ontmenselijking als gevolg ervan maken het herdenken van het humanisme tot een noodzaak. Christelijke instellingen, met o.m. het christelijk middenveld, zijn de erfgenamen van een christelijk humanisme dat model stond voor het moderne seculiere humanisme. Daarbij heeft het christendom niet alleen aandacht voor de eind-bestemming van de mens, maar ook voor zijn waardigheid en zijn verheffing hier en nu.

De toekomst van de religies ligt in hun eigen kring, maar evenzeer in de wereld buiten hen. De religies - en de katholieke godsdienst in het bijzonder - staan voor de keuze om in een weliswaar pluralistische context al dan niet hun stem te laten horen.

Hun invloed, existentieel, ethisch, sociaal, zal daarbij afhangen van hun overtuigingskracht. Ook niet-christenen verwachten dat religies hun rol spelen. Niet langer als instantie die normeert, oplegt of aanspraak maakt op een alleenrecht. Religies hoeven van hun kant ook niets af te doen van de kern van hun boodschap door zich te schikken naar de gangbare ideeën en opvattingen. Hun antwoord, ook

zoals dat vorm krijgt in instellingen van het middenveld, blijft een niet te missen bijdrage tot de gezamenlijke toekomst van de mens en die van de democratie.

Waar gebeurt Kerk? Dat was een van de kernvragen in de reflectie van het IPB over zijn verantwoordelijkheid, zijn eigen rol en opdracht in de Kerk en de samenleving. Gauchet wijst

werkkerreinen aan waar christenen en de Kerk een profetische taak te vervullen hebben. De mens en de samenleving zijn vragende partij. Aan ons om te zoeken naar een trouwe en adequate vertaling van onze boodschap en traditie. Dat zijn we de wereld van vandaag, vanuit onze eigen spiritualiteit én zending, verplicht.

Hubert Schepers

KORTGEKNIPT

Abdijen- en priorijenweekend

In het weekend van 24-25 september organiseert het Davidsfonds zijn "Abdijen- en Priorijenweekend" met het oog op een kennismaking met het patrimonium en het spirituele leven van een twintigtal Vlaamse abdijen en priorijen, die bij deze gelegenheid hun deuren wijd openzetten met een uniek programma van geleide bezoeken, tentoonstellingen, lezingen, liturgische vieringen, concerten, workshops, enz.

Bij deze gelegenheid lanceert het Davidsfonds ook twee nieuwe uitgaven: het boek "Wandelen met God rond abdijen" van Leo Fijen en Eric Galle en de cd "Canticum canticorum" van Capilla Flamenca. Vlaanderen Vakantieland heeft voor dit weekend een aanbod van 15 arrangementen met logies.

Alle nuttige informatie is te vinden op de website van het Davidsfonds: www.davidsfonds.be/abdijenweekend

Christenen in de publieke ruimte

Op 6 en 7 mei was het IPB te gast bij zijn Franstalige collega's van de CIL, die, samen met de Franse lekenorganisatie *Chrétiens en Forum*, een colloquium hielden over de laïciteit in België en in Frankrijk. Hoe kunnen christenen op een verantwoordelijke manier omgaan met wat er op het spel staat in de samenleving en de wereld? Op die vraag kwamen er zowel een aantal eerder reflexieve antwoorden als treffende voorbeelden uit het concrete leven.

Naar aanleiding van de renovatie en de heraanleg van een residentiële wijk in Lyon kwam de succesvolle vastgoedmakelaar Bernard Devert tot de vaststelling dat gewone mensen die in die wijk woonden, daardoor in de problemen kwamen. Het verwijt dat het hem en de promotoren die hij vertegenwoordigde, alleen om geld te doen was, deed hem nadenken en liet hem als christen niet los. Hij werd priester, stichtte de organisatie *Habitat et humanisme*, met als bedoeling in de vastgoedsector een evolutie op gang te brengen van een markteconomie naar een welzijnseconomie, gebaseerd op solidariteit. Zo promoot zijn organisatie solidaire investeringen en spaaracties. Maar zij heeft ook oog voor de menselijke kant van de zaak. Zij begeleidt families die men een nieuwe woning toewijst. Ze nodigt studenten uit voor een integratiedag onder het motto "Donne-leur un peu de toi(t)", wetend dat die ervaring jongemensen niet onberoerd laat. Ondertussen heeft *Habitat et humanisme* 2000 tussenkomsten bij vastgoedmaatschappijen op haar actief voor 30 miljoen euro, heeft zij 1200 woningen gerenoveerd en 4700 families een woning bezorgd.

Binnen *Chrétiens en Forum* bestaat sinds 1989 de *Groupe Parole*, met een twaalfstal leden. Zij willen de afwezigheid van een christelijke stem in het maatschappelijk debat en in de media opvullen en binnen de Kerk impulsen geven aan het debat over samenlevingsproblemen. Als methode hanteren zij een geijkt schema: zij kiezen een actueel thema waarover zij samen in debat gaan. Dan schrijft een van de leden een artikel, met het lezerspubliek van de grote Franse kranten voor ogen. Daarover wordt dan terug samen gereflecteerd. Het artikel wordt herwerkt tot het door elk van de twaalf leden ondertekend kan worden. Dan wordt het aangeboden aan de krantenredacties van *Le Monde*, *Le Figaro*, *La Vie*, *la Croix*... Zo zijn er reeds artikels verschenen over samenlevingsproblemen als globalisatie, euthanasie, de islamitische hoofddoek op school, fundamentalisme e.a.

IPB - NIEUWS

Het IPB-proces gedrukt

Het voorbije jaar hield het IPB een raad over de rol die het kan spelen in de hedendaagse samenleving en in de Kerk. Het verslag van dit proces kon u volgen via het *Editoriaal* van de vorige nummers van *Transparant*. Eind augustus verschijnt de uitgebreide inhoudelijke reflectie in een themanummer van het tijdschrift TGL (Tijdschrift

voor Geestelijk Leven). Bent u geïnteresseerd in zo'n nummer? Contacteer dan het TGL-redactiesecretariaat, Ravenstraat 98, 3000 Leuven, tel [0032](0)16/240.194, fax [0032](0)16/240.197, info@tgl.be.

Op hun website vindt u ook meer info zodra het nummer verschenen is: www.tgl.be/2005_4.

In het najaar verschijnt een brochure die dienst kan doen als praktische handleiding bij het TGL-nummer. Zo willen we het denkproces ook in lokale gemeenschappen die zich willen bezinnen over hun rol en taak in de hedendaagse Kerk en samenleving, stimuleren en ondersteunen. We houden u verder op de hoogte!

Tewerkstelling allochtonen

Ook christelijke werkgevers, verenigingen en organisaties zijn aan zet.

De lezer heeft de cijfers al gehoord. Ze zijn dramatisch. Er is een ernstig probleem met de tewerkstelling van allochtonen op de Belgische arbeidsmarkt. Met dit korte artikel zet KMS (Kerkerwerk Multicultureel Samenleven – www.kms.be) een aantal bedenkingen en beleidsoriëntaties bij elkaar.

Er wordt in verband met de ongelijke kansen op de arbeidsmarkt vaak verwezen naar het probleem van de startkwalificaties van de betrokkenen. Er zou van alles mis zijn met hun scholing, talenkennis, attitudes... Er dient echter benadrukt te worden dat er meerdere factoren aan de basis liggen van dit maatschappelijk probleem. De verantwoordelijkheid m.b.t. b.v. de schoolloopbaan is een gedeelde verantwoordelijkheid waarin ook de overheid een belangrijke rol speelt. Het blijkt echter dat allochtone werkzoekenden zich inspannen om te beantwoorden aan bepaalde kwalificaties.

Onderzoek wijst uit dat de negatieve, bevooroordeelde en vaak xenofobe beeldvorming over etnisch-culturele minderheden bijdraagt tot een ongelijke toegang tot de arbeidsmarkt. Werkgevers die de wil hebben om meer allochtone werknemers aan te trekken twijfelen vaak om dat in de praktijk om te zetten omwille van mogelijke reacties van personeel en klanten.

Wat ook de oorzaken zijn, de ondervetegenwoordiging van werknemers van buitenlandse herkomst in bepaalde sectoren draagt bij tot een onaanvaardbare dualisering op de arbeidsmarkt.

Het is tevens algemeen bekend dat in meerdere sectoren van onze economie bepaalde ondernemers hoog scoren in het organiseren van illegale tewerkstelling. Arbeid in het informele circuit wordt geleverd door Belgen, maar ook – zo tonen ons recente cijfers aan – door gevestigde immigranten en clandestiene nieuwkomers. De situatie van allochtonen op de illegale arbeidsmarkt verschilt van de legale arbeidsmarkt qua arbeidsomstandigheden en kans op aanwerving. Op de illegale markt komen mensen uit de migratie procentueel beter aan hun trekken.

De ongelijke kansen op toetreding tot de legale arbeidsmarkt en de groeiende creatie van arbeidsplaatsen zonder vergunning of contract op de informele arbeidsmarkt, zijn twee facetten van hetzelfde probleem. De arbeidsmigranten en hun kinderen staan voor een muur van willekeur. Hun rechtspositie verzwakt of groeit naarmate de conjunctuurbarometer zakt of stijgt.

In ons algemeen belang en in het belang van de betrokkenen pleit KMS voor volgende acties.

1. Legale en niet-legale arbeidsmigranten en hun families verdienen een bescherming op basis van de minimumnormen die zijn vastgelegd in de UNO-Convention 45/158 ter bescherming van de rechten van alle arbeidsmigranten en hun gezinsleden.

Gezien die Conventie ondertussen door meer dan twintig landen werd geratificeerd en ons land reeds een aantal van de elementen van die Conventie realiseert vragen wij dat België de ratificatie ervan op de federale politieke agenda plaatst. Het is ook wenselijk de Conventie onder de aandacht te brengen van de andere lidstaten van de Europese Unie.

Ook in het kader van de Pauselijke Instructie *Erga Migrantes Caritas Christi* (mei 2004) wordt de ratificatie bepleit.

2. Het moet een absolute prioriteit blijven bedrijven positief te stimuleren om een intercultureel personeelsbeleid te voeren en ervoor te kiezen mensen van allochtone herkomst aan te werven.

De acties voor de interculturalisering van de werkvloer door middel van diversiteitsplannen in bedrijven, organisaties en maatschappelijke instellingen moeten onverminderd worden verder gezet en geïntensifieerd.

Sanctionerende maatregelen worden vaak niet wenselijk geacht. Nochtans kan de verplichting om in het kader van het jaarverslag van een onderneming melding te maken van de evenredige vertegenwoordiging van minderheden bij het personeel, een tastbaar effect hebben zonder de economische activiteit of de winstmarge aan te tasten.

Christelijke verenigingen voor werkgevers en ondernemers zouden het voortouw moeten nemen in deze. Christelijke organisaties die nog geen initiatieven

hebben genomen voor de ontwikkeling van een diversiteitsplan worden aangemoedigd dat te doen.

3. Tussen de overheid, de vakbonden, de werkgeversorganisaties en niet-gouvernementele organisaties moeten concrete maatregelen uitgewerkt worden om het zwartwerk op een menswaardige manier aan te pakken en de clandestiene arbeid voor zover als mogelijk te regulariseren. De menswaardige omgang met en de rechtvaardige behandeling van de (clandestiene) arbeidsmigranten moet daarbij voorop staan. Wij vragen dat de overheid het initiatief neemt om daaromtrent een logistieke werkcel te creëren met participatie van verschillende partners.

Ondertussen moeten de diensten van Sociale Inspectie mogelijkheden krijgen om hun beschermende taak t.a.v. clandestiene werknemers die slachtoffer zijn van misbruik onafhankelijk op te nemen. Het gemeenschappelijk optreden met de politiediensten en de Dienst Vreemdelingenzaken is in dat verband niet steeds wenselijk.

4. Het etnisch ondernemerschap moet verder worden gestimuleerd. Ook dit is een wezenlijk onderdeel van de arbeidsmarkt. Goede begeleiding bij marktonderzoek en bij de voorbereiding van een 'eigen zaak' kan zorgen voor meer maatschappelijke integratie.

5. Allochtone legale en niet-legale verblijvers die actief zijn op de informele arbeidsmarkt krijgen toegang tot een gepaste opleiding om desgevallend hun verblijfsstatus te laten regulariseren en/of in het perspectief van een legale tewerkstelling in knelpuntberoepen.

Wellicht kunnen we nog uren en dagen discussies voeren over het invoeren van een tewerkstellingsquotum voor allochtone werknemers, over solliciteren zonder vermelding van je echte naam, over het uitschrijven van een nieuwe intentieverklaring.... De klok tikt. De eerste generatie gastarbeiders had werk, de tweede generatie migranten meer moeite om ergens een arbeidscontract te krijgen, de derde generatie allochtonen wordt meer en meer werkloos.... de vierde generatie groeit op met dit historisch perspectief. We hebben geen generatie meer te verliezen.

Didier Vanderslycke – KMS – 28 juni 2005

In eigen kracht

4 juni 2005. Het IPB-Forum mag een namiddag lang gastheer zijn voor het christelijk middenveld in Vlaanderen. Een veertigtal voorzitters geven door hun aanwezigheid te kennen dat zij achter het initiatief van het IPB staan om het christelijk middenveld uitdrukkelijker en positiever te profileren in de Vlaamse samenleving. Drie rondetafelgesprekken, met telkens een vijftal gesprekspartners, roepen even op wat het christelijk middenveld betekent voor mensen en wat het bijbrengt aan een democratische, verdraagzame, solidaire samenleving. Uit alle tussenkomsten blijkt dat de organisaties die dat middenveld uitmaken, niet aan dynamiek en kracht hebben ingeboet, zoals de media soms suggereren. Daarbij blijft de christelijke inspiratie de aandrijfmotor van hun missie en hun engagement. De tijd was te kort om organisaties langer aan het woord te laten en zo het hele plaatje van hun werking te laten zien. Vandaar dat we in deze rubriek wat dieper willen ingaan op wat mevr. Carla Durllet in het eerste panel vertelde over KVLV, Vrouwen met vaart. Dat geldt mutatis mutandis voor vele andere organisaties.

Waarin liggen de specifieke kracht en dynamiek van uw organisatie?

KVLV zet vandaag met 120.000 vrouwen in 1000 dorpen in Vlaanderen het verhaal voort dat 94 jaar geleden is begonnen. KVLV staat voor emancipatie van vrouwen. Meetellen, mogen meedenken, groeien in zelfvertrouwen en zo "sterker in je schoenen staan", thuis en in de samenleving bewust je plaats innemen: daarvoor verenigt KVLV vrouwen op het platteland. Het groepsgebeuren, de ontmoeting rond een kop koffie speelt daarin een centrale rol, naast een hele waaier van thema's en activiteiten: van tafelcultuur tot gezondheid, van crea tot vorming, van land- en tuinbouw tot cultuur... Te veel om op te noemen.

Vrouwen het gevoelen geven dat ze erbij horen, dat er een gemeenschap is waarin zij mogen thuiskomen, dat ze zelf iets mogen betekenen voor mensen rondom hen: een sterke onthaal- en zorgcultuur is een van de kwaliteitslabels van KVLV. Wij zijn "doeners" op dat vlak.

Op 4 juni klonken er woorden als "het christelijk middenveld, oefenplaats voor democratie". Hoe ziet u dat gebeuren in KVLV-verband?

Op diverse manieren. Het feit dat vrouwen in KVLV zichzelf mogen zijn, met hun eigen mening, met hun kijk op de mens, het leven, de samenleving, dat er naar hen geluisterd wordt, is een eerste stap. Maar door dat samen te doen, door vorming te voorzien worden vrouwen ook bewust en vaardig gemaakt om hun verantwoordelijkheid te nemen.

Op 23 juni ll. was het de Dag van de Mantelzorg. Dat initiatief is gegroeid vanuit onze beweging. Door ons toedoen

werd de mantelzorg op de politieke agenda geplaatst. KVLV heeft een lange traditie van aandacht voor thuiszorg. Er gebeurt ontzettend veel op dat vlak. Toen het thuiszorgdecreet er kwam in 2000 hebben we er, op basis van een grondige studie, voor geijverd dat de mantelzorg een plek kreeg in dat decreet. We wilden zo de inzet van vele individueel krachtige mensen zichtbaar maken, ondersteunen en laten doorgroeien in het hele zorglandschap, als een aanvulling bij instellingenzorg. De barmhartige Samaritaan diende het slachtoffer langs de weg op eigen kracht de eerste zorgen toe. Maar hij liet het daarbij niet: hij zorgde voor voldoende geld zodat er een voorziening kwam om die zorg over te nemen en voort te zetten. Met die lezing van het bekende evangeliëverhaal zette Roger Burggraeve het onze in een bijbels perspectief.

KVLV heeft vrouwen gestimuleerd om, indien zij dat wensen, ook buitenshuis een taak op te nemen. De kinderopvang op het platteland werd dan vaak in familiaal verband opgelost, bij ontstentenis van andere mogelijkheden. KVLV heeft die onthaalmoeders en -gezinnen een gezicht gegeven en een zelfwaardergevoel door op te komen voor subsidiëring.

Thuiszorg, mantelzorg en kinderopvang kregen binnen de groep KVLV een eigen dienst: Landelijke Thuiszorg, Ons Zorgnetwerk en Landelijke Kinderopvang. Voor vorming, opleiding en ondersteuning in die zorggebieden is er Zorg-Saam.

Leggen jullie als christelijke beweging ook profetische accenten?

Wij zijn een emancipatorische vrouwenbeweging. We streven ernaar om vrouwen in hun eigen kracht te doen komen, om hen toe te rusten om zelf hun plaats in te nemen in de kerk en in de samenle-

ving, als volwaardige partners naast de mannen. Dat doen we niet zozeer met grote verklaringen. We gaan geleidelijk maar vastberaden onze weg doorheen het concrete leven. Vrouwen nemen meer en meer zelf hun spirituele en pastorale rol op in de beweging, plaatselijk en nationaal, maar ook in parochies. Ze staan mee in voor vieringen, bezinningen, vorming. Ze nodigen vrouwen uit om hun geloofsverhaal met anderen te delen. Ze geven de kerkelijke feesten eigen spirituele accenten vanuit vrouwen. Vanuit de Agra-werking, die afgestemd is op landbouwgezinnen, krijgen bijvoorbeeld de kruisdagen en de meivieringen nieuwe impulsen en een nieuwe betekenis mee. Ze zijn mensen nabij, vooral ook op kruismomenten in het leven.

KVLV zet vrouwen ook aan om in de politiek te stappen, lokaal en ruimer.

Netwerken tussen mensen en organisaties worden van langsom belangrijker in de samenleving. Hoe draagt KVLV daartoe bij?

Eigenlijk is heel onze werking daarop gericht. Maar KVLV is ook actief betrokken in heel wat nieuwe netwerkinitiatieven. Samen met Markant en KAV organiseren we elk jaar een tweedaagse rond spirituele "Vrouwenkracht". We zijn intens bezig met zorgboerderijen, een samenwerkingsverband met welzijnsinstellingen, waardoor we mensen uit instellingen de kans geven om in landbouwersgezinnen tot rust te komen. We hebben samen met Markant ertoe bijgedragen dat er een statuut komt voor de meewerkende echtgenoten. Met Pax Christi zijn we vorig jaar opgestapt in een vredesmanifestatie. We gingen scheep met de Bond Beter Leefmilieu voor de Nacht van de duisternis. En zo kan ik nog even doorgaan.

Op 4 juni ontbrak de tijd, in *Transparant* is de ruimte beperkt tot één bladzijde. Maar via KVLV, Vrouwen met vaart, zoals u zich nu terecht noemt, hebben we een wat vollediger beeld gekregen van al wat er aan inzichten, initiatieven, perspectieven, zorgen en engagementen leeft in het christelijk middenveld. Wij zijn er u heel dankbaar voor.